

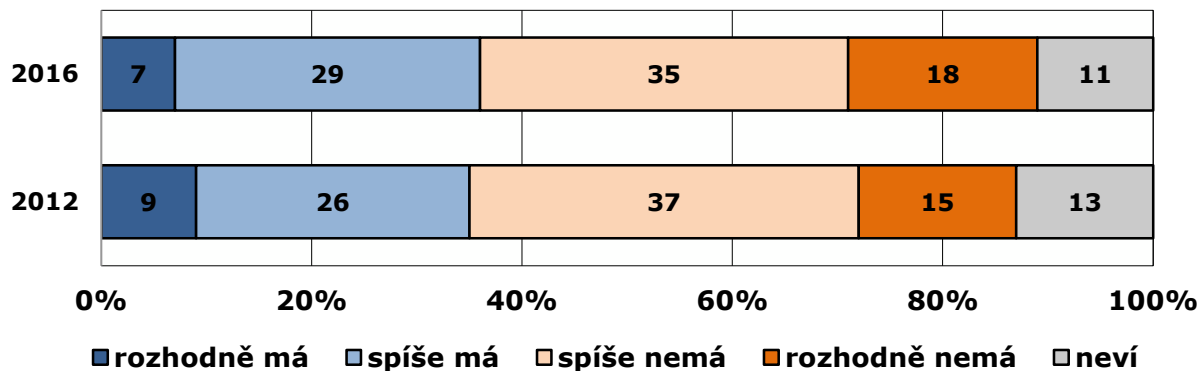
Občané ČR o budoucnosti EU a přijetí eura – duben 2016

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v16-04</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 11. 4. 2016</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1063</i>
Počet tazatelů:	<i>249</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.179, PM.180, PM.181, PM.58</i>
Zveřejněno dne:	<i>5. května 2016</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

V dubnu 2016 jsme v rámci pravidelného šetření *Naše společnost* zjišťovali názory veřejnosti na míru integrace EU a roli ČR v tomto procesu. Dále jsme se také ptali na důvěru v budoucnost projektu sjednocené Evropy a zaměřili jsme se také na to, zda by měla Česká republika za svou měnu přijmout euro.

Jak ukazuje graf 1, česká veřejnost je obecně k budoucnosti evropského projektu spíše skeptická. Tomu, že projekt sjednocené Evropy rozhodně nebo spíše má budoucnost, věří více než třetina (36 %) obyvatel ČR. Více než polovina pak v jeho budoucnost nevěří (spíše nebo rozhodně nemá: 53 %) a zbývajících 11 % na otázku odpovědělo „nevím“. V porovnání s výzkumem realizovaným před 4 roky, tedy v dubnu 2012, se názory českých občanů na budoucnost projektu sjednocené Evropy statisticky významně nezměnily.

Graf 1. Důvěra v budoucnost evropského projektu¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 11. 4. 2016, 1063 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Víra v budoucnost evropského projektu se nicméně napříč různými skupinami společnosti poměrně liší. Vysokoškolsky vzdělaní v budoucnost projektu věří více než ostatní, větší důvěru v budoucnost projektu sjednocené Evropy mají mladí lidé (ve věku 15 – 29 let), respondenti, kteří mají dobrou životní úroveň, a dotázaní, kteří se na škále politické orientace situují napravo. Z hlediska stranických preferencí projevují větší důvěru projektu sjednocené Evropy voliči ČSSD, TOP 09 a ANO.

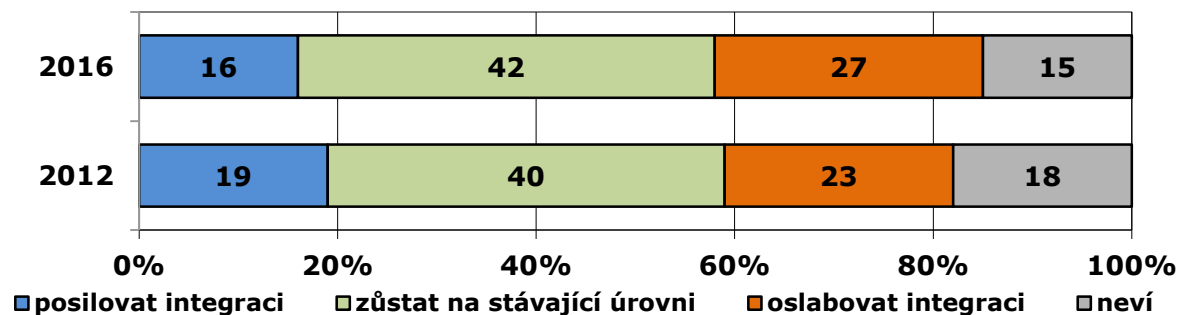
Větší skepsi směrem k budoucnosti sjednocené Evropy najdeme zejména u lidí starších 60 let, občanů se středním vzděláním bez maturity nebo vyučených, dotázaných, kteří označili svoji životní úroveň za ani dobrou, ani špatnou, nebo za špatnou, důchodců, těch, kteří se na škále politické orientace sami zařazují jednoznačně nalevo, voličů KSČM a rozhodných nevoličů.

V postojích české veřejnosti k posilování či oslabování integrace (viz graf 2) převažuje názor, že míra integrace Evropské unie by měla do budoucna zůstat přibližně stejná jako v současnosti, který vyslovily více než dvě pětiny dotázaných (42 %). Necelá pětina (16 %) se kloní k dalšímu posilování integrace a podle více než čtvrtiny respondentů (27 %) by naopak měla Evropská unie integraci oslabovat. 15 % oslovených nezaujalo k této problematice žádný postoj a zvolilo odpověď „nevím“.

V porovnání se situací před 4 roky, kdy byla stejná otázka ve výzkumu CVVM položena naposledy, je patrné mírné posílení názoru, že by se evropská integrace měla do budoucna spíše oslabovat (+ 4 procentní body). Zatímco v dubnu 2012 tvořil rozdíl mezi zastánci posilování a oslabování evropské integrace pouze 4 procentní body ve prospěch oslabování, v aktuálním výzkumu narostl tento rozdíl na 11 procentních bodů (opět ve prospěch názoru, že evropská integrace má v budoucnu oslabovat).

Při pohledu na jednotlivé sociodemografické skupiny obyvatel vidíme mezi příznivci posilování evropské integrace častěji dotázané, kteří svou životní úroveň označují jako dobrou a voliče ČSSD. Pro posilování evropské integrace se častěji také vyslovili respondenti, kteří jsou spokojeni s členstvím naší země v EU. Naopak dotázaní, kteří zhodnotili svoji životní úroveň jako ani dobrou, ani špatnou, nebo špatnou, nezaměstnaní a rozhodní nevoliči častěji uvedli, že by se evropská integrace měla oslabovat.

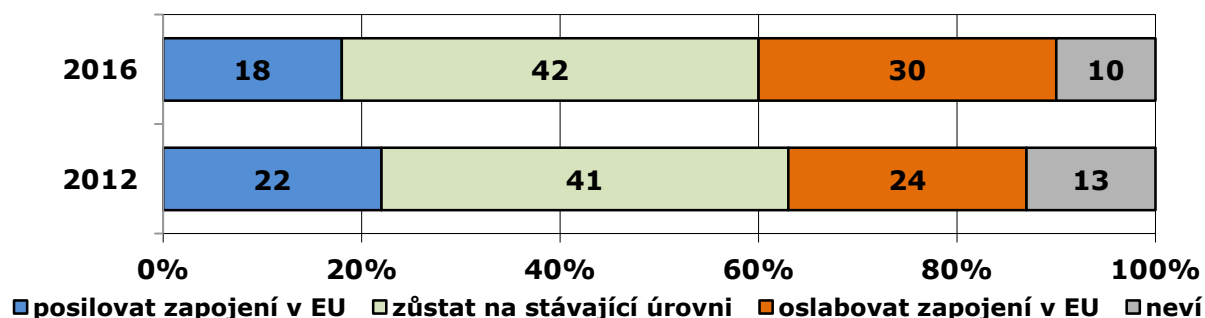
¹ Znění otázky: „Zamyslíte-li se velmi obecně, myslíte si, že projekt sjednocené Evropy má nebo nemá budoucnost?“ Možnosti odpovědí: rozhodně má, spíše má, spíše nemá, rozhodně nemá.

Graf 2. Posilování integrace EU do budoucna²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 11. 4. 2016, 1063 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Názory české veřejnosti na míru budoucího zapojení ČR do Evropské unie, které shrnuje graf 3, vykazují podobné rozložení jako názory na budoucí integraci EU jako celku. Obdobně jako v názoru na posilování integrace EU jsou více než dvě pětiny lidí (42 %) přesvědčeny, že zapojení ČR v Evropské unii by mělo do budoucna zůstat přibližně na stejné úrovni. Necelá pětina českých občanů (18 %) vyjádřila názor, že zapojení ČR se má posilovat, 30 % vyslovilo názor opačný, tedy že zapojení České republiky v Evropské unii má v dalších letech oslabovat.

V porovnání s výzkumem z dubna 2012, kdy byla respondentům položena stejná otázka, vidíme posílení názoru, že by Česká republika do budoucna měla oslabovat své zapojení v EU (+6 procentních bodů) a naopak pokles podílu těch, podle kterých by své zapojení měla posilovat (- 4 procentní body). Zatímco v roce 2012 byly skupiny zastánců posilování či naopak oslabování zapojení ČR v EU prakticky vyrovnané (rozdíl 2 procentní body), v současnosti podíl zastánců oslabování zapojení ČR v EU významně převažuje (o 12 procentních bodů).

Graf 3. Posilování zapojení ČR v rámci EU do budoucna³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 11. 4. 2016, 1063 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

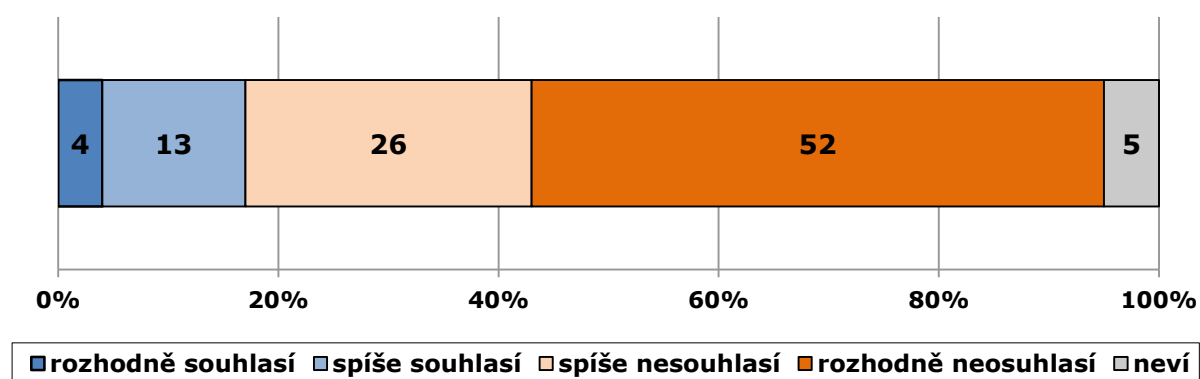
² Znění otázky: „Měla by podle Vás Evropská unie do budoucna celkově posilovat nebo oslabovat svou integraci, případně by míra integrace měla zůstat stejná jako v současné době?“ Možnosti odpovědí: posilovat integraci/ míra integrace by měla zůstat stejná jako v současné době/ oslabovat integraci.

³ Znění otázky: „Měla by podle Vás Česká republika posilovat nebo oslabovat své zapojení v Evropské unii, případně by zapojení mělo zůstat stejné jako v současné době?“ Možnosti odpovědí: Posilovat své zapojení v EU/ míra zapojení ČR v EU by měla zůstat stejná jako v současné době/ oslabovat své zapojení v EU.

Pro posilování zapojení ČR do EU se častěji vyslovili lidé s dobrou životní úrovní, naopak pro jeho oslabování se více vyjadřují dotázaní se špatnou či „ani dobrou, ani špatnou“ životní úrovní své domácnosti a rozhodní nevolíči. Názory na všechny předkládané otázky jsou úzce provázané: lidé domnívající se, že ČR má posilovat své zapojení v rámci EU jsou častěji spokojeni s členstvím ČR v EU, věří v budoucnost projektu sjednocené Evropy a myslí si, že evropská integrace má do budoucna posilovat.

V pravidelném dubnovém šetření v rámci projektu Naše společnost Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zkoumalo také postoje české veřejnosti k přijetí eura jako české měny.

Graf 4: Názory na přijetí eura za měnu ČR⁴

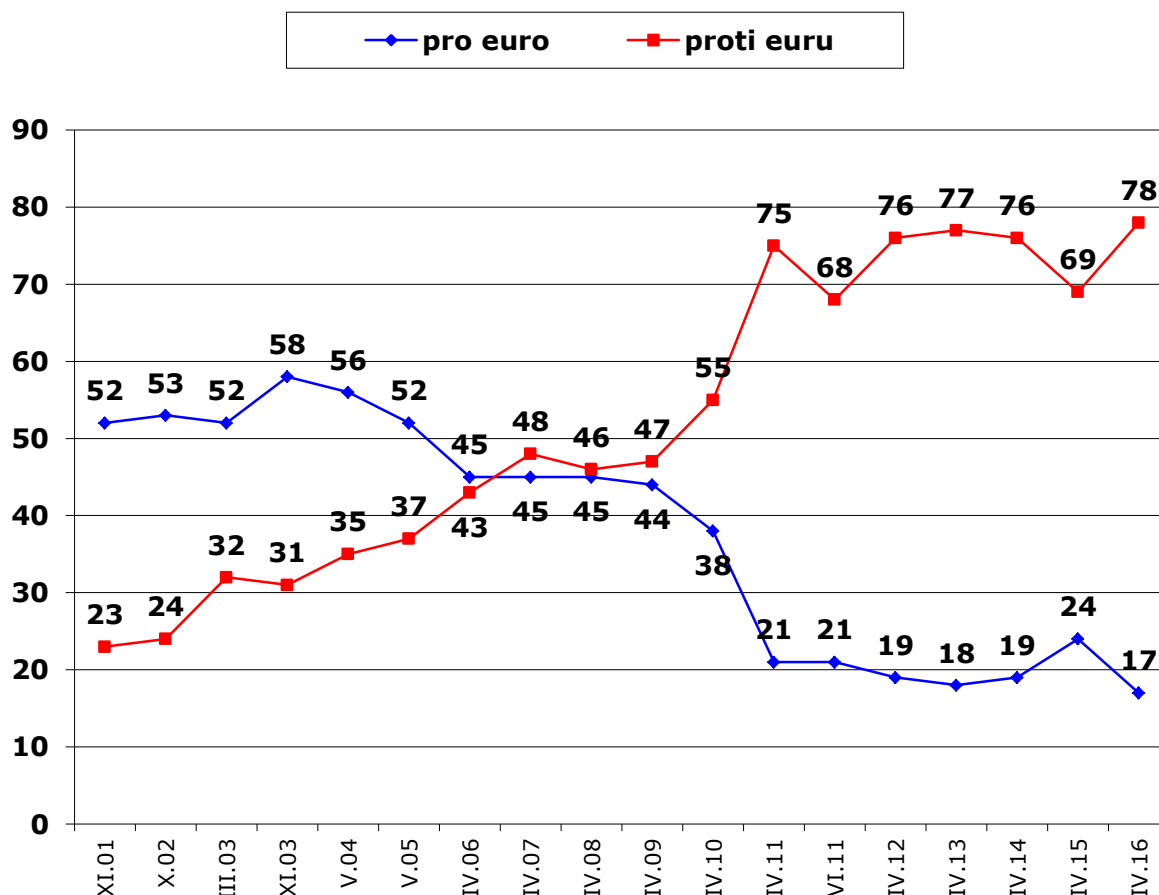
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 13. 4. 2015, 1011 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 4, v české společnosti stále přetrvává převážně odmítavý postoj k přijetí eura. V současné době více než tři čtvrtiny českých občanů (78 %) s přijetím eura za měnu ČR nesouhlasí, přičemž více než polovina (52 %) s tím „rozhodně nesouhlasí“ a čtvrtina (26 %) „spíše nesouhlasí“. Pro přijetí eura je nyní jen necelá pětina (17 %) Čechů, z toho 4 % „rozhodně“ a 13 % „spíše“. Zbývajících 5 % na otázku nemá utvořen názor a volí odpověď „nevím“.

Podpora eura klesá s rostoucím věkem. Mezi zastánce eura patří statisticky významně častěji dotázaní, kteří životní úroveň své domácnosti a ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, mladí lidé ve věku od 15 do 29 let, lidé hlásící se k pravici, volíči ANO a TOP 09, respondenti důvěřující vládě a EU i jejím institucím a lidé spokojení s politickou situací. K odpůrcům eura se častěji řadí lidé se středním vzděláním bez maturity, respondenti se špatnou životní úrovní, ti, kdo současnou ekonomickou situaci hodnotí jako špatnou, důchodci, lidé hlásící se k levici, dotázaní, kteří nedůvěřují vládě, ti, kdo jsou nespokojení s politickou situací v ČR, a občané chovající k EU a jejím institucím nedůvěru.

⁴ Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby bylo za měnu ČR přijato euro?“

Graf 5: Názory na přijetí eura za měnu ČR – vývoj v čase (v %)

Pozn.: „Pro euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, „proti euru“ tvoří součet odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují údaje z časového srovnání zachycené v grafu 5, oproti dubnu 2015, kdy byla tato otázka šetřena naposledy, se souhlas se zavedením eura jako měny v ČR snížil o 7 procentních bodů. Po loňském vzestupu souhlasných odpovědí se aktuální výsledek vrátil na úroveň let 2012 až 2014 a patří tak k nejnižším za celé sledované období (tj. od roku 2001). Podíl dotázaných, kteří podle svých slov s přijetím eura nesouhlasí, vzrostl oproti dubnu 2015 o 9 procentních bodů a je tak srovnatelný s dubnem 2012, 2013 a 2014.

Aktivita byla podpořena Strategií Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".